

KvægInfo – Oktober 2021

Indhold

- Nu og her
- Budgetsæsonen er skudt i gang
- Aktuelt i stalden
- Kom på forkant af vinterens udfordringer, del 2
- Luft og lys i stalden til vinter
- Aktuelt ved fodring
- Fodring med majsensilage
- Har du styr på, om din fuldfoderblander vejer korrekt?
- NIR scannerens anvendelighed på frisk majs
- Kontakt
- Kvægrådgivere hos SAGRO

NU OG HER

Budgetsæsonen er skudt i gang

Af SAGRO Kvæg Charlotte From Katholm

Budgetsæsonen er lige så stille gået i gang og indtil videre ser det lovende ud. Selvom den gennemsnitlige pris på tilskudsfoder er steget er mælkeprisen også øget. Foreløbigt er der udarbejdet 20 kvægbudgetter (uden økologer) i SAGRO Kvæg. Her ser dækningsbidraget per ko inkl. opdræt ganske fornuftigt ud for 2022 (se tabellen nedenfor). Det bliver spændende at følge, når der kommer flere budgetter til. Men selvom foderprisen er høj i tiden, så er der altså håb forude.

	2021	2022	Difference
DB per ko inkl. opdræt (kr.)	12.751	14.214	1.463
DB per kg EKM (kr.)	117,4	129,2	11,7
Gns. pris på tilskudsfoder (kr. per FEN)	2,45	2,77	0,32

AKTUELT I STALDEN

Kom på forkant af vinterens udfordringer, del 2

Af Terese Jarltoft, SAGRO, Peter Raundal dyrlæge v. SEGES, Lene Jensen dyrlæge v. LVK

For kalvene er kulden, øget medicinforbrug og stigende dødelighed en trist trio, der kommer snigende hvert efterår. Her får du nogle gode råd til at imødegå den, så kalvene kommer godt gennem den kolde tid.

Kulde øger energiomsætningen

Kuldestress opstår, når det er koldt, og kroppen reagerer ved at bruge mere energi end normalt til at opretholde varmen med – kalven øger simpelthen sin energiomsætning og vil derfor kræve en højere daglig tilførsel af energi.

Kalvenes termoneutrale zone ligger på 15 – 25 °C. Det vil sige, at kalvene her ikke skal bruge ekstra energi på at opretholde deres rette kropstemperatur. Kalve på 0-3 uger kræver mere energi, når temperaturen kommer under de 15 °C, mens ældre kalve først kræver mere energi, når temperaturen kommer under 5 °C. Når kalvene udsættes for kuldestress, forringes deres tilvækst og risikoen for diarré og lungebetændelse øges, fordi kalven mister modstandskraft. Får en kalv bare lidt diarré kan den dø meget hurtigt, da den simpelthen fryser ihjel. Hæv derfor mælkemængden med ½ liter for hver 5 °C temperaturen falder – start ved 10 °C (kalve yngre end 3 uger) eller senest ved 5 °C (kalve ældre end 3 uger).

Ved kuldestress bliver kalvene typisk mindre aktive og vil ligge og putte sig i halmen. Var opmærksom på, at våd pels og/eller megen blæst, kan få det til at føles koldere. Og i stalde hvor luften står stille, kan det være meget relevant at give kalvene/ungdyrene en vinterklipping. Klip 2-3 baner hen over ryggen og klip med hårene, så kalvene stadig beholder det inderste hårlag.

Benyt kalvedækkener til små eller syge kalve

Det er en god investering at have kalvedækkener til små og/eller syge kalve, da dækkenerne mindsker varmetabet til omgivelserne og beskytter kalven mod svækkelse og infektioner. Så længe gennemsnitstemperaturen er under 10 °C, så vil kalvedækket give en mere konstant kropstemperatur, som medfører sundere kalve og en øget tilvækst i den periode, hvor man giver mælk. Det er vigtigt at huske at tage dækket af, når udetemperaturen igen kommer over de 10°C eller ved pludseligt vejrskifte. Hvis man er i tvivl om, hvornår kalvedækkenerne skal tages af, så kan man tjekke, om kalvene sveder på det tidspunkt af døgnet, hvor det er varmest. Normalt anvendes kalvedækket fra spædkalv, til kalven er et par måneder gammel, samt på syge kalve. Tag dækket af 1-2 uger inden fravænning eller 1-2 uger efter fravænning, så der ikke sker mere end én ændring for kalven pr. uge og sørg for, at boksen er strøet godt op. Kalvedækkenerne kan vaskes i en vaskemaskine, så smittebeskyttelsen opretholdes, inden man skifter et dækket fra en kalv til en anden kalv.

Sådan hjælper du dine kalve

- Hæv mælkemængden med ½ liter for hver 5 °C temperaturen falder – start ved 10 grader C (kalve yngre end 3 uger) eller senest ved 5 °C (kalve ældre end 3 uger)
- Sørg for at mælkens temperatur er 40 °C ved udfodring – også ved den sidste kalv i rækken
- Strø rigeligt så kalvene kan putte sig og holde sig varme
- Hold dybstrøelsen tør – hele døgnet!
- Benyt kalvedækket til små, svage og udsatte kalve
- Giv kalvene en vinterklipping, hvis det vurderes nødvendigt (sveder de i dagtimerne?)
- Tjek bedriftens procedurer for kalvepasning

Godt op strøet boks, der giver kalven mulighed for at putte sig og holde på varmen.

Anvendelse af kalvedækkener til syge eller små kalve.

Luft og lys i stalden til vinter

Af SAGRO Kvæg Bjørg Noël Andersen

Luft

For en lille måned siden havde vi stadig temperaturer omkring 18 grader og solskin. Men som alle andre år, så går vi ind i vintersæsonen og med den kommer andre vejrbestemte udfordringer.

De store temperaturudsving mellem dag og nat, samt kraftige vejrskifte fra klare, kolde, solskinsrige dage til

Lys

Udover øget fokus på luftskifte i stalden til vinter, skal der også fokus på belysning. Vi går fra en sæson med meget naturlig belysning, men med vinteren bliver dagene kortere og der skal derfor mere kunstig belysning til.

Det har været kendt i mange år, at kunstig belysning har

fugtige og regnfyldte dage påvirker indeklimaet i staldene.

Det er altafgørende at have tilstrækkelig med ventilation for at fjerne fugt og gasser, men det skal ske uden der skabes træk eller døde lommer i stalden, hvor luften står helt stille. Samtidig skal det være behageligt at arbejde i til dagligt. Hovedpointen er, at der skal være luftskifte uden af det trækker. Eksperter foreslår fx at lade loftspropellerne køre med lavere hastighed (fx 20 % hastighed), men i "bakgear". På den måde skubbes den kolde luft opad og varm luft, som kan have samlet sig under loftet, recirkuleres gennem stalden uden at skabe træk.

Andre studier har vist, at fugt i stalden ofte er skævt fordelt og nogen steder opstår døde zoner med meget fugt og ingen luftskifte. Her kan fugtigheden stige og i sidste ende danne kondens. Det bringer os til goldkøernes og ungdyrenes opstaldning. Mange har disse dyregrupper opstaldet i dybstrøelse, i gamle staldanlæg, bag robotter uden motordrevet ventilation osv. Her er det også vigtigt med luftskifte. Dyrene skal ikke svede og der skal ikke være damp i deres staldområde. Åben op for døre/porte/vinduer/gardiner og hold godt øje med træk.

en positiv effekt på mælkeydelsen og reproduktionen. Dette er helt ned på det fysiologiske og hormonelle niveau. Flere studier har vist, at mælkeydelsen kan øges ved at øge antal lystimer og lysintensiteten (≥ 170 lux). Grundlæggende anbefales 16 timers lysperiode for malkekøer, 8 timer for goldkøer og 12 timer for kvier. De seneste anbefalinger på landbrugsinfo, opdateret 20. maj 2019, kan ses her.

AKTUELT VED FODRING

Fodring med majsensilage

Af SAGRO Kvæg, trainee Ann Katrine Nielsen

Majsen er begyndt at komme i hus og det betyder også, at det ikke varer længe før der skal tages analyser af majsensilagen rundt på bedrifterne. I samme omgang som man får foretaget analyse af sin majsensilage, bør man overveje at få analyseret for råfedt.

Råfedt skrives normalt ved en standardværdi på 22 g/kg TS. Igennem en undersøgelse af alle majsanalyser, foretaget af BLGG, har det vist sig at deres gns. på råfedt, foretaget ved NIR-scan, ligger på 30 g/kg TS. Dermed får man noget "gratis" fedt foræret igennem sit grovfoder, som fungerer som energi.

Råfedt i majs				
	Standardanalyse	Gennemsnit fra BLGG	Forskel	Enhed
Pris	41,49	41,21	0,28	kr.
Foderoptagelse	26,6	26,5	0,1	Kg. ts.
Grovfoderandel	51,2	51,8	-0,6	% af ts.
Kraftfoder	13	12,8	0,2	kg. ts./dag
Energi MJ/kg. ts.	6,53	6,55	-0,02	mj/kg. ts.
Fedtsyrer	25	27	-2	g. kg. ts.
Vombelastning	0,42	0,43	-0,01	

Tabellen ovenover viser to rationer; en med 22 g råfedt og en med 30 g råfedt (gns. BLGG). DMS prisoptimerer altid rationen så vidt muligt. Ved at der er mere energi i majs, fjernes der i denne ration 0,1 kg TS rapsskrå og tilføjes 0,1 kg TS mere græs. Samtidig mindskes andelen af roepiller med 0,2 kg TS på grund af en øget græsmængde og en mindre kraftfoderandel. Samlet set udmunder det i en prisforskel på 0,28 kr./ko.

Tager man en standard majsensilage med 22 g råfedt/kg TS og samme majsensilage med 30 g råfedt/kg TS i, vil NEL20 i ensilagen gå fra 6,24 til 6,33 NEL20 – så majs kvaliteten forbedres.

Med mere fedt i majsensilagen øges koncentrationen i MJ/kg TS i rationen, så selvom koncentrationen i rationen er det samme, stiger MJ/kg TS med 0,02 MJ, fordi køerne nu skal optage 0,1 kg TS mindre. Så igen – overvej at få foretaget en

råfedt-analyse på din majsensilage i samme omgang som du får foretaget analysen.

Har du styr på, om din fuldfoderblander vejer korrekt?

Af SAGRO Kvæg Charlotte From Katholm

Du kan lave en nok så god og afstemt foderplan, men hvis ikke der er styr på dosering og vægt i fuldfoderblanderen, mister en stor del af præcisionen. Afvigelser over 5 % kan have en negativ indflydelse på fodereffektiviteten. Et velfungerende vejesystem i fuldfoderblanderen, er derfor afgørende for den præcise afvejning af dine fodermidler.

Vejr og læsseforhold spiller ind på vejningen. Holder du på en skråning der hælder mere end 5%, kan vejningen blive mere usikker. Er det fugtigt i vejret eller regner det, kan elektronikken i vejesystemet nemt blive påvirket og usikkerheden dermed større. Blander du imens du lægger, vil vægten typisk springe op og ned. Sørg derfor for at holde øje med fuldfoderblanderen i 5-7 sekunder og vurdér en gennemsnitsværdi inden pålæsning af det nye fodermiddel. Ydermere, kan skadedyr, i løbet af vinteren, forårsage skader på ledninger og elektronik koblet til vejesystemet.

Anbefalingen er, at fuldfoderblanderens vejesystem kalibreres mindst en gang årligt for det korrekte 0-punkt.

Her får du to forslag til, hvordan du selv kan kalibrere din fuldfoderblander.

Scenarie 1	Scenarie 2	Scenarie 3
Rengør blanderen Læs blanderen med en kendt vægt, fx korn Læs minimum 500-700 kg på, for at undgå usikkerhed	Rengør blanderen Kontrolvej den på en brovægt Fyld blanderen og kontrollér løbende blanderens vægt med brovægtens	Rengør blanderen Kontrolvej hver enkelt vejecelle ved, at en person stiller sig på dem inde i blanderen mens en anden aflæser vægten på displayet

NIR scannerens anvendelighed på frisk majs

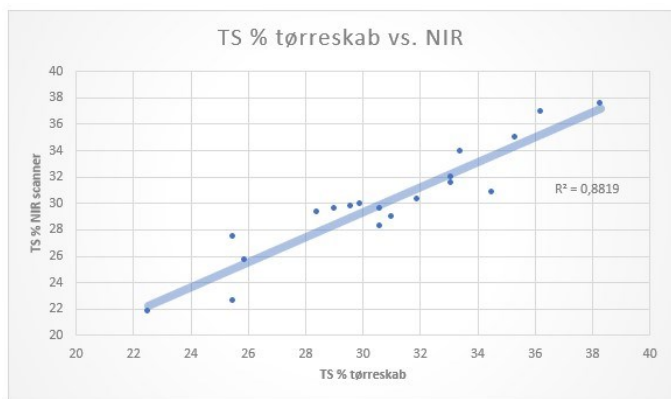
Af SAGRO Kvægrådgiver Bjørge Noël Andersen

Efter godt og vel 1 år har Agri NIR-scanneren været en del af værktøjsskassen i SAGRO Kvæg og Planter & Miljø. Den er testet i felten på græsensilage, majsensilage, fuldfoder, frisk græs og frisk majs. Maskinen er mobil og kan derfor nemt tages med ud på bedrifterne eller i marken. Den har været anvendt på gruppeture i marken, hvor der har været en del interesse for den og dens svar har givet anledning til gode diskussioner. I SAGRO ser vi den som et supplement til laboratorieanalyser og som et hurtigt redskab i den travle dagligdag, da den har en fordel i den korte operationstid, hvor man efter 5-10 min kan få et analysesvar.

På det seneste har det naturligvis mest handlet om frisk majs, hvor NIR-scanneren har været flittigt brugt internt på kontoret, men den blev ikke lanceret som et køreklart produkt i år. Det håber vi stærkt på at den bliver i 2022.

De foreløbige resultater er lovende og vi bliver hele tiden klogere og mere komfortable med maskinen. I år har vi prioriteret at få de fleste frisk-majs prøver igennem NIR-scanneren og efterfølgende kørt tilsvarende prøver gennem tørreskabet for at holde svarene op imod hinanden. Med udgangspunkt i 19 prøver spændte afvigelsen fra tørreskabet til NIR-scanner fra -11,4 % til +7,84 %. Det er forholdsvis store afvigelser og har ledt os til den konklusion, at vores neddelingsmetode og finsnitning af materialet skal forbedres – det arbejdes der på. Der blev beregnet lineær sammenhæng på data og vi fandt en R^2 værdi på **0,88**, hvilket vil sige, at der er god sammenhæng mellem tørstofresultaterne fra tørreskabet og NIR-scanneren.

Med finpudsning af neddelingsmetoden og finsnitningen er det vores klare vurdering, at NIR-scanneren er klar til kamp i 2022.

KONTAKT

Kvægrådgivere hos SAGRO

[Klik her](#)